

**Янушевич Ірина,
Греков Данило**

ВІРТУАЛЬНЕ БУТТЯ В УМОВАХ КОРОНАКРИЗИ.

В результаті карантину наше буття перетворилося на те, що можна охарактеризувати словами «буття по необхідності», і його віртуальна частина, що до того вважалася додатковою, не лише стала панівною та єдиною дозволеною, а й стала впливати на інші модули. Ковід призводить до «нового порядку», і один із проявів цього порядку – тотальна віртуалізація усіх царин суспільства.

Одним із проявів «ковідійної релігії» можна назвати гіпертрофоване шанування, навіть почитання лікарів. І справа навіть не в простій людській подяці за добре виконану роботу чи порятунок, вони скоріше сприймаються як «світські святі»: доказом цього можуть слугувати такі «ритуали», як аплодисменти о 20:00, постери із зображенням медпрацівників в стилістиці релігійних зображень, колажі зі світлинами, де зображені сліди від масок, що можна порівняти із зображеннями християнських мучеників тощо. Подібне ставлення до них, однак не завжди є виправданим: «Medicine is not a religion, and getting better is not simply a matter of belief or character. No matter what the advances in research, or the presence or absence of a pandemic, the NHS and its staff cannot stop us dying, even though they can prolong our lives...we must be mindful that these people are human beings and take care not to idealise them» [1]. Тим більше, медики можуть помилятися й помилятимуться в силу

своєї людської природи. І якщо цього не розуміти, невинуваті очікування чудес можуть стати зтяжким тягарем на їх спинах.

Які причини цього? Перша – підсвідомий страх смерті, що деякою мірою є основою усіх духовних практик. Й лікарі в такому ключі сприймаються або як «небесне воїнство» у боротьбі проти демонізованого ковіду, або як могутні архаїчні божки із таємничими апаратами ШВЛ, від яких можна чекати як прокляття, так і благословення. Друга – сучасному суспільству, попри декларовану арелігійність, необхідне щось духовне, підсвідомий об'єкт поклоніння, принаймні у якості об'єднувального елемента. І церква, і наука вже давно продемонстрували межу своїх можливостей, й залишається лише на час поставити щось на п'єдестал, а потім знести. Рік тому це були розробники штучного інтелекту, зараз – люди у масках, завтра – хтось інший.

Й навіть більше – Джорджо Агамбен вже розглядає медицину як окрему релігійну формацію: життя людини «must become in every instant the place of an uninterrupted cultic celebration», й ця культова практика «is no longer free and voluntary, exposed only to sanctions of a spiritual order, but must be rendered normatively obligatory» [2]. З цього не витікає необхідність ігнорування санітарних заходів. Однак ця правда у руках санітарної влади стає «безальтернативною етикою», що несе в собі потенційну загрозу правам усього людства.

Процес «релігієзації» боротьби проти ковіду видається досить природнім – зрештою, це повинно підвищити її ефективність. Але коли ця релігія стає і обов'язковою, і наддержавною – це занадто спокусливий інструмент для маніпуляцій суспільною думкою,

дискримінації «недостатньо здорових» людей. Цей культ наділяє людину невідкупною виною – ти винуватий вже тому, що ти є потенційним носієм вірусу. Й коли ми жартома називаємо незгодних з офіційною позицією «ковідодисидентами» – чи не варто завтра очікувати «ковідорепресій» в ім'я досить абстрактного «здоров'я людства»?

Усеохопність та принциповість протівірусних заходів не може не провокувати різноманітні «теорії змови». Звісно, більшість із них будуються на зовсім фантастичних припущеннях, однак останні події дуже схожі на якийсь глобальний експеримент, метою якого є «a new paradigm for the governance of men and things», тестування диктатури для постмодерного світу [3]. Й масштаби цього експерименту справді вражаючі – принаймні тому, що більшість існуючих обмежень є антиконституційними та порушують міжнародно задекларовані права людини. Тут вже нема права бути здоровим, тут нестимеш юридичну відповідальність за своє нездоров'я.

Цю диктатуру набагато легше нав'язати, зруйнувавши або зменшивши вплив основних соціальних явищ та інституцій: починаючи з особистого життя людей і закінчуючи очними освітою та церквою. Знову ходитимуть поїзди й літатимуть літаки, але люди, певно, остерігатимуться використовувати затабуовані форми соціальної взаємодії, як, наприклад, вітання за руку. Чи можна буде вважати подібний «соціально обмежений» світ таким, що є світом «для людини»? Відкрите питання.

Надзвичайно спокусливим засобом підтримки подібного «нового порядку» є інформаційні технології:

Інтернет речей, штучний інтелект, хмарні обчислення тощо. Подібні засоби вже впроваджуються для контролю населення, так наприклад, електронні перепустки в Москві. Це породжує не лише апокаліптичні чутки про чипізацію з алюзією на біблійну «мітку звіра», а й серйозні побоювання: чи не прокинемося ми завтра у «цифровому концтаборі»? Хоча стосовно прив'язки до книги Одкровення, то образ «мітки звіра» є одним з найбільш контроверсійних у всій Біблії. Подібні тлумачення з'являться у всяку пору катаклізмів, тому до уваги їх брати не варто.

Щодо цифрового концтабору, то він видається цілком ймовірним. Однак було б помилкою думати, що на всіх нас натягнуть електронні браслети, що битимуть струмом за кожне порушення санітарних норм. Примусове сидіння дома два-три роки тому здалося б нам чимось неймовірним – нині це вже досить звично. Тотальне спостереження теж стає чимось буденним. Об'єми даних, що про нас збирають за допомогою Інтернету, будуть використовуватися ще активніше, неправильні дії та мислення відсікатися ще швидше. Вже можна бачити деякі приклади боротьби з «розумовим злочином» – Facebook видаляє пости конспірологічного характеру про ковід, в Росії передбачено юридичну відповідальність за поширення «неправдивої» (але можливо «небажаної») інформації про цю хворобу...

Так чи справді методи виправдовують мету – досягнення не «актуального» (дійсного), а «потенційного» (можливого) «здоров'я нації» (а саме на це спрямовані основні методи боротьби проти вірусу)? Здається очевидним, що епідеміологічна ситуація не

може бути важливішою за благополуччя людини, високу якість її життя. Набагато страшнішими, «актуальними» явищами сьогодення є поширення діабету та серцево-судинних захворювань. Така гірка «актуальність» постає як результат не лише погіршення екологічних умов, але тотальної експлуатації населення. Бідність є хворобою не лише в переносному сенсі, а й у контексті доступу до якісної медицини. Як раз вона й постає як страхітлива «потенція» нашого буття.

До того ж, епідемія продемонструвала торжество постправди в постмодерному світі. Найкрасномовніший приклад – численні махінації з інтерпретацією статистики захворюваності. Й сам коронавірус перестав бути лише фрагментом РНК – в масовій уяві він скидається на щось демонічне, апофеоз пекла. І вже важливе не справжнє становище, а його медійне подання, що гнучко змінюється залежно від потреб влади.

Описане становище справедливо не можна вважати ні справедливим, ні бодай прийнятним, і це викликає стихійний, спонтанний спротив населення, що проявляється інколи в зовсім незвичайних формах, як, наприклад, підпал сотових вишок у Великій Британії. Однак санітарні обмеження виключають традиційні форми протесту, й тому протестний рух переходить у віртуальний простір. Ці явища неминучі, а згадані обставини лише прискорили цей процес.

Цікаво інше: хіба лише численні заборони на повноцінне життя є причиною протестів? На думку багатьох сучасних філософів, які працюють в сфері соціальної онтології, причини є набагато глибші і мають соціально-політичну природу, пов'язану з тупиком в розвитку ліберально-демократичних ідей, а саме в

конфлікті між двома основними принципами лібералізму: примату індивіда над системою і розвитком вільного ринку [4].

Це виражається в тому, що при зовнішньому збереженні інститутів демократії в умовах вільного ринку, сам зміст демократії втрачає своє первинне значення. Держава не може створити умови при яких члени суспільства можуть собі дозволити бути критично налаштованими по відношенню до табу, приймати рішення, спираючись на власний інтелект і критичне мислення, а також виходячи з домовленостей, досягнутих в процесі обговорення, в тому числі в сфері економіки. Здавалося б, людство має забути про протиріччя й об'єднатися у глобальній солідарності проти загрози, однак епідемія лише посилила соціальну нерівність. Мільйони людей стали безробітними, безкоштовна медицина стала ще менш доступною, й перед соціально незахищеними верствами населення постає вибір: або небезпека зараження, або вірна смерть з голоду. Неймовірно рішуча в плані заборон держава стає надмірно інертною та байдужою, коли мова заходить про соціальне забезпечення постраждалих. Проте в даних умовах ідеї соціальної справедливості, базового доходу набули нового звучання й стали проникати до високих кабінетів. Річ, звісно, не йде про побудову чергової соціальної утопії, однак ці обставини можуть стати потужним поштовхом до модернізації ідей лібералізму та побудови суспільства «відкритого типу».

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Spadaro, Antonio S.J. and Way, Maria, "Cybertheology: Thinking Christianity in the Era of the Internet". New York, 2014.
2. Campbell, Heidi & Garner, Stephen. Networked Theology: Negotiating Faith in Digital Culture. Grand Rapids, MI, 2016.
3. Беньямин, Вальтер. Учение о подобии. Медиаэстетические произведения. Сб. статей / Пер. с нем. И. Болдырева и др. М.: РГГУ, 2012. 288 с. С. 194, 101, 237, 102.
4. Slavoj Zizek. Can Covid-19 remind us that SEX is an important channel for spirituality? //RT. URL: <https://www.rt.com/op-ed/486353-sex-covid19-spirituality-porn-zizek/> (дата звернення: 08.05.2021)

Моргун Олександра

ІНТЕГРОВАНЕ НАВЧАННЯ В УМОВАХ COVID-2019

Особливої значущості набуває лінгвокультурна компетентність саме в старшій школі, коли у старшокласників виникає потреба у спілкуванні з іноземцями, що породжує їхню мотивацію до використання як лінгвістичного, так і культуро-центрованого потенціалу в контексті кроскультурної комунікації. Проблему формування лінгвокультурної компетентності старшокласників вивчало чимало науковців світу, серед яких є як педагоги і методисти, так й психологи, та навіть психотерапевти.

У світовому освітньому співтоваристві у зв'язку з цим став використовуватися новий термін, що підкреслює велике значення цієї функції викладачів – **facilitator – фасілітатор** (той, хто сприяє, полегшує, допомагає вчитися)» [2]. Цю функцію також продовжують виконувати викладачі вишів, де готують майбутніх фахівців різних галузей, зокрема майбутніх філологів. Відзначимо, що карантин багато ускладнив процес мовної підготовки особистості в межах закладів загальноосвітньої школи та вищої освіти. З огляду на вищенаведене, пропонуємо універсальну модель формування лінгвокультурної компетентності учнів загальноосвітніх шкіл та студентів вишів України.

Створена нами методика складається з наступного: способів організації теоретичної, практичної та інтегрованої діяльності учасників освітнього процесу та компетензації освіти, яка є основною вимогою